

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Cenedlaethol

National
Adoption
Service

**Achieving More Together /
Cyflawni Mwy Gyda'n Gilydd**

ADRODDIAD BLYNYDDOL 2019-20

RHAGAIR

Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar gynnydd, gwelliannau a heriau i'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol (NAS) yn 2019/20. Mae'n cael ei gyhoeddi wrth i ni ddod allan o'r pandemig Coronafeirws digyffelyb sydd wedi effeithio'n sylweddol ar fywydau a chymdeithas ers diwedd Mawrth 2020.

Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar y flwyddyn hyd at fis Mawrth 2020; roedden ni'n teimlo ei bod yn bwysig parhau â'r cyhoeddiad hwn gan gydnabod y bydd ein hadroddiadau cyhoeddus nesaf, yn ddi-os, yn rhoi sylwadau ar effaith y pandemig. Mae'r adroddiad hwn yn amlygu:

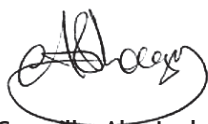
- pwysigrwydd hanfodol cydweithio deinamig rhwng Llywodraeth Leol, Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol, a Thîm Canolog NAS i ddiwallu a darparu gwasanaethau mabwysiadu rhagorol yng Nghymru;
- bod gwrando ac ymgysylltu â mabwysiadwyr, darpar fabwysiadwyr, plant a phobl ifanc yn parhau i ddylanwadu ar y blaenoriaethau ar gyfer gwasanaethau mabwysiadu yng Nghymru a'u llywio;
- y defnydd a'r craffu ar ddata yn ddeallus, tystiolaeth ymchwil, a sgiliau a phrofiad y gweithlu yn parhau i ddylanwadu ar flaenoriaethau'r gwasanaeth mabwysiadu; a
- cyfraniad pwysig yr holl sefydliadau sy'n gweithio ar y cyd o dan NAS, gwasanaethau mabwysiadu statudol a gwirfoddol, yn gweithio gyda'i gilydd yn effeithiol i wneud gwahaniaeth cadarnhaol i ddyfodol hirdymor plant.

Mae lleoli plant, recriwtio mabwysiadwyr, parhau i wella gwasanaethau cymorth mabwysiadu, i gyd wedi bod yn weithgareddau pwysig yn ystod 2019/20. Amlygodd Baromedr Adoption UK o wasanaethau mabwysiadu ledled y DU gynnydd a bodlonrwydd sylweddol gyda datblygiad gwasanaethau mabwysiadu yng Nghymru.

Mae'r cymorth a'r buddsoddiad ariannol gan Lywodraeth Cymru yn ystod 2019/20 wedi cael ei groesawu gan fabwysiadwyr a'r gweithlu ac mae'n gwneud gwahaniaeth cadarnhaol.

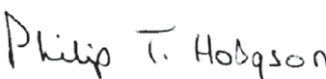
Rydym yn diolch i fabwysiadwyr, plant a phobl ifanc am ddylanwadu ar y ffordd mae gwasanaethau'n cael eu gwella a'u darparu yng Nghymru. Yn yr un modd, rydym yn diolch i holl staff y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol ledled Cymru am eu gwaith caled a'u hymroddiad.

Councillor Alan Lockyer

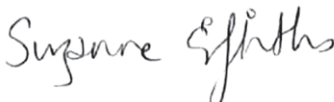
Cyd-gadeirydd y Bwrdd Llywodraethu

Phil Hodgson

Cadeirydd Annibynnol y Grŵp Cyngori

Suzanne Griffiths

Cyfarwyddwr

CYFLWYNIAD

Mae Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru yn gydweithrediad sy'n darparu gwasanaethau mabwysiadu ledled Cymru.

Ers mis Tachwedd 2014, mae wedi dwyn ynghyd holl wasanaethau mabwysiadu awdurdodau lleol i greu pum menter gydweithredol ranbarthol, gyda Chyfarwyddwr a thîm canolog bach yn cydlynw ac yn arwain. Mae asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol sy'n gweithredu yng Nghymru yn bartneriaid allweddol yn y maes cydweithredu, yn yr un modd ag y mae asiantaethau eraill fel iechyd ac addysg.

TÎM CANOLOG

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Cenedlaethol | National
Adoption
Service

Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol – Tîm Canolog

c/o Cyngor Dinas Caerdydd,
Ystafell 409, Neuadd y Sir, Glanfa'r Iwerydd,
Caerdydd, CF10 4UW
029 2087 3927
contact@adoptcymru.com
www.adoptcymru.com/cy/home

GOGLEDD CYMRU

Ynys Môn, Gwynedd, Conwy,
Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Wrecsam

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Gogledd Cymru | North Wales
Adoption
Service

Gwasanaeth Mabwysiadu Gogledd Cymru

3ydd Llawr, Stryd Lambpit,
Wrecsam, LL11 1AR
01978 295311
adoption@wrexham.gov.uk
www.northwalesadoption.gov.uk/cy

CANOLBARTH A GORLLEWIN CYMRU

Ceredigion, Powys, Sir Gaerfyrddin,
Sir Benfro

Mabwysiadu
Canolbarth a Gorllewin Cymru
Adoption
Mid & West Wales

Mabwysiadu Canolbarth a Gorllewin Cymru

Adeilad 1, Parc Dewi Sant, Tre Ioan,
Sir Gaerfyrddin, SA31 3HB
01267 246970
adoptionenquires@carmarthenshire.gov.uk
www.mabwysiaducgymru.org.uk

Neuadd Brycheiniog, Ffordd Cambrian,
Aberhonddu, Powys, LD3 7HR
01597 827666
adoptionenquiries@carmarthenshire.gov.uk
www.mabwysiaducgymru.org.uk

BAE'R GORLLEWIN

Abertawe, Castell-nedd Port Talbot,
Pen-y-bont ar Ogwr

Western Bay
ADOPTION SERVICE
GWASANAETH MABWYSIADU
Bae'r Gorllewin

Gwasanaeth Mabwysiadu Bae'r Gorllewin

Canolfan Ddinesig Port Talbot,
Port Talbot CF131PJ
0300 365 2222
enquires@westernbayadoption.org
www.westernbayadoption.org

Y FRO, Y CYMOEDD A CHAERDYDD

Merthyr Tydfil, Rhondda Cynon Taf,
Cardiff, Vale of Glamorgan

Vale, Valleys
and Cardiff
Adoption | Mabwysiadu
yn y Fro, y Cymoedd
a Chaerdydd

Mabwysiadu yn y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd

Llawr 1af, Swyddfa'r Doc,
Heol yr Isffordd, Y Barri CF63 4RT
0800 0234 064
adoption@valeofglamorgan.gov.uk
www.adopt4vvc.org

DE DDWYRAIN CYMRU

Sir Fynwy, Blaenau Gwent,
Torfaen, Caerffili, Casnewydd

South East Wales Adoption Service
Achieving More Together
Gwasanaeth Mabwysiadu Deddwyrain Cymru
Cyflawni Mwy Gyda'n Gilydd I

Gwasanaeth Mabwysiadu Deddwyrain Cymru

Adain y Gogledd, 2il Lawr Bloc B,
Tŷ Mamhilad, Stad Parc Mamhilad,
Pont-y-pŵl, Torfaen, NP40HZ
01495 355766
adoption@blaenau-gwent.gov.uk
www.blaenau-gwent.gov.uk/3122.asp

**POB GWIRFODDOL CYMRU
WASANAETHAU ASiantaETHAU
MABWYSIADU**

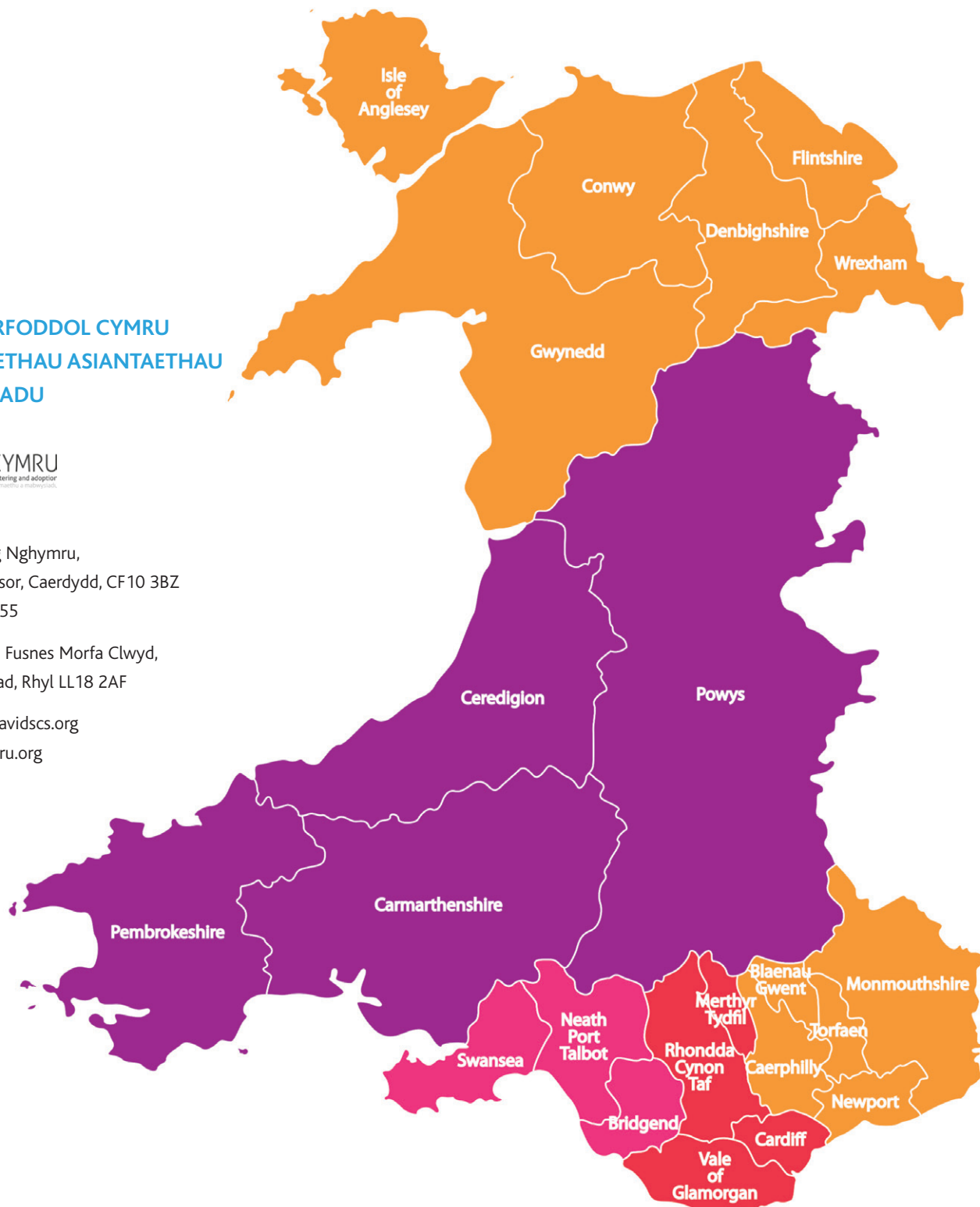

AFA Cymru

c/o Plant yng Nghymru,
25 Plas Windsor, Caerdydd, CF10 3BZ
029 2076 1155

W2 Canolfan Fusnes Morfa Clwyd,
84 Marsh Road, Rhyl LL18 2AF

Info-afa@stdavidscs.org
www.afacymru.org

Adoption UK

Stiwdios Penhaved, Penhaved Street,
Grange Town, Caerdydd, CF117LU
029 2023 0319
www.adoptionuk.org

Barnardo's Cymru

Cwrt Trident, East Moors Road,
Caerdydd, CF245TD
0800 0546 788
cymruadoptionandfostering@barnardos.org.uk
www.barnardos.org.uk/adoption

Cymdeithas Plant Dewi Sant

28 Plas-y-parc, Caerdydd, CF10 3BA
029 2066 7007
info@stdavidscs.org
www.adoptionwales.org

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2019/20

Disgrifir blaenoriaethau gwella'r NAS ar gyfer 2019/20 isod. Mae'r adroddiad hwn yn dangos faint sydd wedi'i gyflawni.

LLEOLI MWY O BLANT

- Recriwtio mwy o fabwysiadwyr i ddiwallu nifer ac anghenion y plant sy'n aros gan gynnwys defnyddio 'Mabwysiadu Gyda'n Gilydd' ar gyfer plant sy'n aros hwyaf
- Sefydlu Cofrestr Fabwysiadu newydd i Gymru er mwyn cyflymu'r broses o baru plant drwy hysbysu plant a mabwysiadwyr yn gyflymach yn unol â rheoliadau diwygiedig

PARHAU I WELLA CYMORTH MABWYSIADU

- Rhoi'r Fframwaith Cymorth Mabwysiadu a'r cynlluniau buddsoddi ar waith
- Parhau i godi ymwybyddiaeth ymhlith gweithwyr proffesiynol a'r cyhoedd

MEDDWL YMLAEN

- Parhau i gyd-gynhyrchu a defnyddio gwybodaeth o ymgysylltu
- Defnyddio data o'r system mesur perfformiad ddiwygiedig
- Gweithio i wella'r fframwaith cyfreithiol, polisi a thystiolaeth sy'n effeithio ar fabwysiadu
- Annog datblygu dealltwriaeth o'r gweithlu a sgiliau i fodloni blaenoriaethau'r NAS

BUDDSODDIAD LLYWODRAETH CYMRU

Yn ystod 2019/20 fe wnaeth Llywodraeth Cymru fuddsoddi £2.3m mewn gwasanaethau mabwysiadu a £100k yn ychwanegol, mewn grant 'untro', i ariannu ail 'bwl' ein hymgyrch recriwtio mabwysiadwyr.

Dyrannwyd cyfran o'r £2.3m i'r Tîm Canolog a'r pum Rhanbarth. Defnyddiwyd y rhan fwyaf o'r buddsoddiad i greu capasiti mewn gwasanaethau newydd ac ychwanegol mewn llywodraeth leol ac yn y sector gwirfoddol.

Roedd y £100k ychwanegol yn caniatáu i'r NAS ymestyn y cyfnod hysbysebu ar y teledu, y radio a'r tu allan i'r cartref mewn archfarchnadoedd a bysiau.

LLEOLI MWY O BLANT

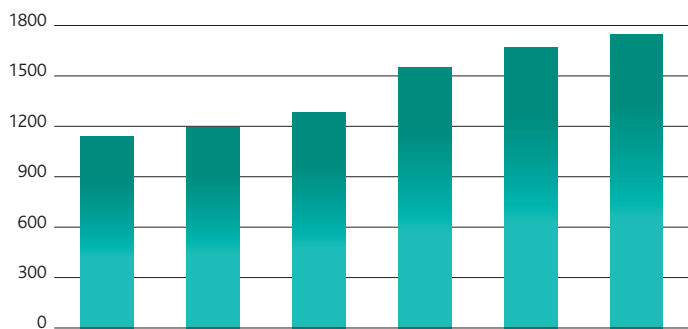
Recriwtio mwy o fabwysiadwyr i ddiwallu nifer ac anghenion y plant sy'n aros gan gynnwys defnyddio'r gwasanaeth 'Mabwysiadu Gyda'n Gilydd' newydd ar gyfer plant sy'n aros hwyaf

MABWYSIADWYR – TUEDDIADAU O RAN CYMERADWYO, YMHOLIADAU AC ASESIAU NEWYDD

Ein nod yw recriwtio mwy o fabwysiadwyr, i leoli mwy o blant mewn ffordd amserol ac i gael dewis i ddiwallu anghenion plant y mae mabwysiadu yn gynllun ar eu cyfer.

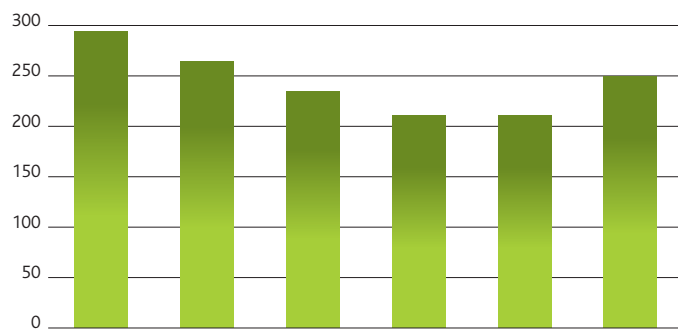
- Cynyddodd cymeradwyaethau mabwysiadu 18% yn gyffredinol, ymholiadau newydd o 5% pellach a bu cynnydd bychan hefyd o 3% mewn asesiadau mabwysiadwyr a ddechreuwyd.
- Cymeradwywyd bron i hanner y mabwysiadwyr o fewn 6 mis i'w cais; ar gyfartaledd mae'n cymryd 6.5 mis i fabwysiadwr gael eu cymeradwyo sy'n gadarnhaol ac yn unol â chanllawiau.
- Cynyddodd nifer y mabwysiadwyr cymeradwy a oedd yn aros am baru ar ddiwedd y flwyddyn.
- Gostyngodd y bwlch rhwng y teuluoedd sydd eu hangen a'r mabwysiadwyr a oedd ar gael yn ystod 2019/20 o 26% i tua 170 o deuluoedd.

Nifer yr Ymholiadau

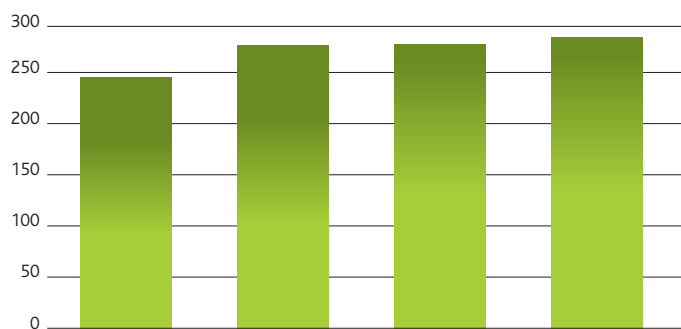
2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
1,161	1,197	1,280	1,550	1,687	1,764

Nifer y Mabwysiadwyr

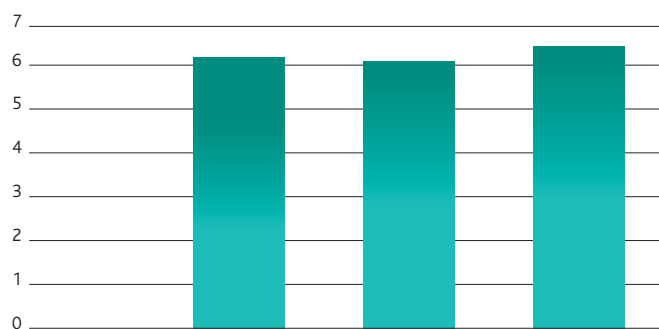
2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
294	266	236	212	212	250

Nifer yr Aseidiadau Mabwysiadwyr a Ddechreuwyd

2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
246	277	278	286

Amser cyfartalog (mewn misoedd) o'r cais i gymeradwyo mabwysiadwr

	2017-18	2018-19	2019-20
Months	6.2	6.1	6.5

Meincnod: 6 mis neu lai

Ymgyrch recriwtio yn Pride

Arddangos yn Eisteddfod Genedlaethol Cymru

SUT YR YDYM YN GWELLA RECRIWTIO?

- Rydym wedi creu a darparu ymgyrch recriwtio newydd **#become the parent only you could be** oedd yn dangos mabwysiadwyr go iawn o'n hyrwyddwyr mabwysiadu ar y teledu, ar fysiau ac mewn archfarnadoedd yn ogystal ag ar y cyfryngau cymdeithasol, gan ddechrau yn ystod yr Wythnos Mabwysiadu Genedlaethol ym mis Hydref 2019.
- Buddsoddodd Llywodraeth Cymru £100,000 ychwanegol i alluogi ail ;bwl' yr ymgyrch o Ionawr 2020 ymlaen.
- Hwyluswyd yr uchod gan Cowshed PR and Communications y mae gennym gontract â hwy bellach i gefnogi marchnata cenedlaethol a rhanbarthol/asiantaeth.
- Helpodd Cowshed i gydlyn staff o wasanaethau ledled Cymru i weithio gyda'i gilydd ar 'stondinau' recriwtio mewn nifer o ddigwyddiadau proffil uchel megis Eisteddfod Genedlaethol Cymru a Pride.
- Mae gan bob Rhanbarth Swyddog Marchnata a Recriwtio yn ei swydd erbyn hyn i gefnogi'r ymgyrchoedd recriwtio yn ogystal ag ymateb i ymholiadau cychwynnol.
- Gwybodaeth ddiwygiedig i fabwysiadwyr ynglŷn â gwneud ymholiad.
- Taflen newydd i gyd-fynd â'r ymgyrch recriwtio;
- Canllawiau newydd i staff ar ddelio ag ymholiadau. A
- Cafodd yr adran Cwestiynau Cyffredin ar y wefan ei diweddaru i 'chwalu'r mythau' ynghylch pwy sy'n gallu mabwysiadu ar sail arolwg a gynhaliwyd yn ystod digwyddiadau'r haf.

GWASANAETH MABWYSIADU GYDA'N GILYDD

2019/20 oedd blwyddyn lawn gyntaf y Gwasanaeth Mabwysiadu Gyda'n Gilydd (ATS) a ddatblygwyd gan Wasanaethau Mabwysiadu Gwirfoddol Cymru ar gyfer yr NAS er mwyn canfod a chefnogi teuluoedd i blant oedd yn aros hwyaf am gartrefi mabwysiadol yng Nghymru.

Mae'n darparu gwasanaeth recriwtio arbenigol ar gyfer mabwysiadwyr, hyfforddiant gwell i fabwysiadwyr, cyfeillio cymheiriaid, a chymorth therapiwtig a seicolegol wedi'i deilwra i fabwysiadwyr drwy'r gwasanaethau hyn.

Mae'r gwasanaeth wedi lleoli 14 o blant i'w mabwysiadu ers iddo gael ei lansio ym mis Mehefin 2018: 8 yn ystod 2019/20. Ar adeg ysgrifennu'r llythyr hwn roedd y gwasanaeth yn ystyried 46 o atgyfeiriadau gweithredol ac yn cynnal 2 ymgyrch recriwtio ar gyfer plant penodol.

Mabwysiadodd Ben grŵp o frodyr a chwiorydd gyda'i bartner a siaradodd am eu profiad o Fabwysiadu Gyda'n Gilydd:

"Roedd Mabwysiadu Gyda'n Gilydd yn ein galluogi i fod â mwy o feddwl agored am yr hyn yr oeddem yn meddwl ein bod yn chwilio amdano, a fe wnaethon ni sylweddoli'n gyflym nad oedd unrhyw ddiben anwybyddu plant oherwydd nad oeddent yn cyd-fynd â'n canfyddiadau cychwynnol o'r oedran 'delfrydol'. Gyda phlant hŷn, mae gennych ddarlun llawer cliriach o'r modd maen nhw'n datblygu nag y gallech ei gael gyda babi."

Sefydlu Cofrestr Fabwysiadu i Gymru er mwyn cyflymu'r broses o baru plant drwy hysbysu plant a mabwysiadwyr yn gyflymach yn unol â rheoliadau diwygiedig.

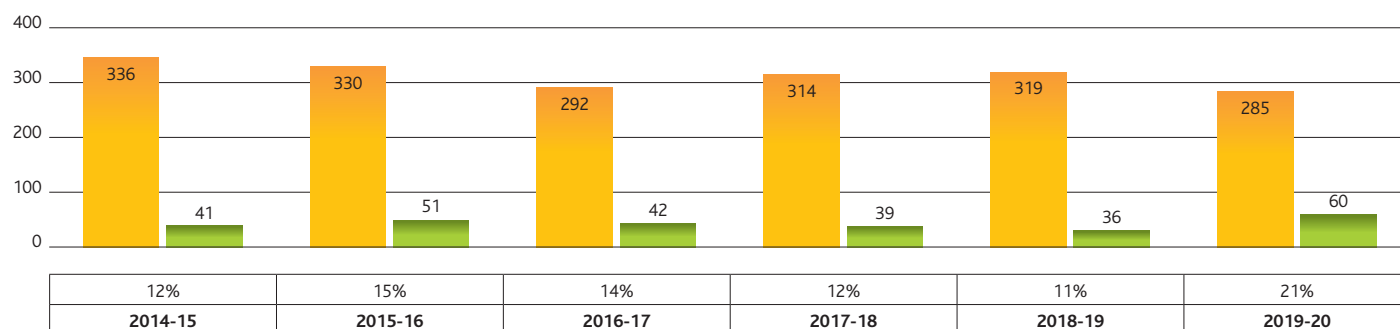
Cofrestr Fabwysiadu **Cymru**
Adoption Register **Wales**

COFRESTR FABWYSIADU CYMRU

Lansiwyd y Gofrestr Fabwysiadu newydd i Gymru (ARW) ym mis Mehefin 2019. Mae'n wasanaeth canfod teulu cwbl ddwyieithog, ar-lein, gyda mynediad i fabwysiadwyr wedi'i reoli. Gan ddefnyddio Link Maker, system ddiogel gyflym a hawdd i'w defnyddio, mae'r Gofrestr yn cefnogi gwasanaethau yng Nghymru i baru plant â mabwysiadwyr a lleihau eu hamser aros.

Cyfateb Cofrestr

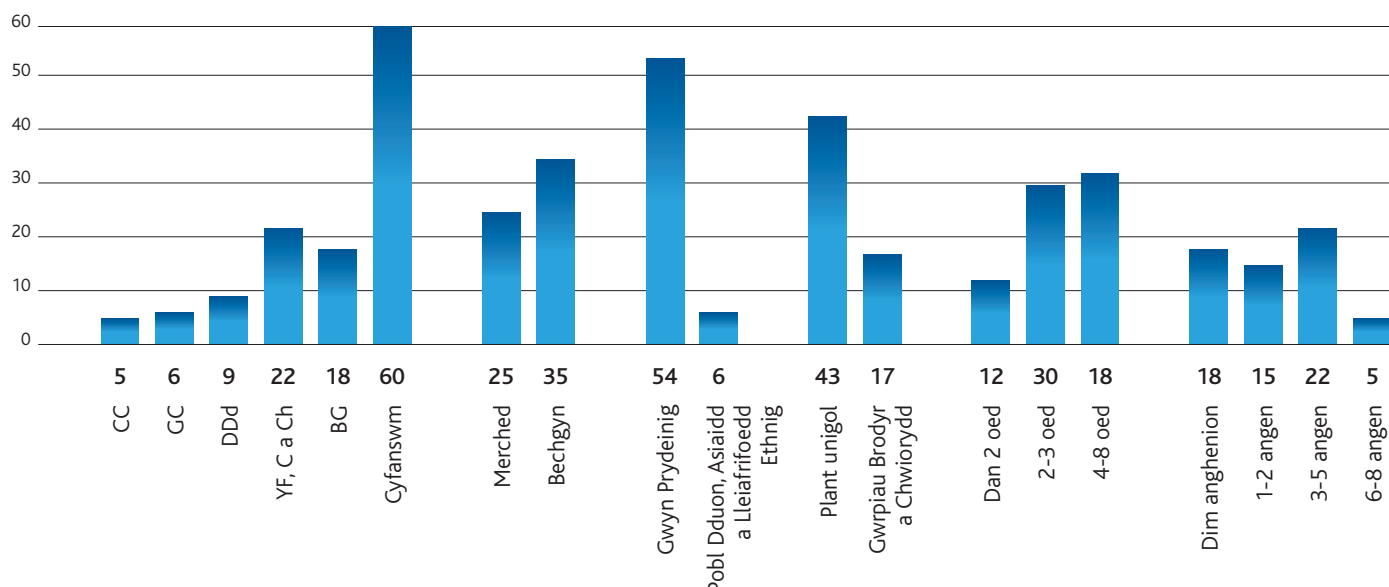
■ Pawb a Barwyd ■ Cyfateb Cofrestr

Paru

Mae'r graff isod yn dangos bod 70% (n42) o'r 60 o blant a leolwyd drwy'r gofrestr yn blant a allai aros yn hirach am leoliad oherwydd eu hanghenion ychwanegol a nodwyd neu eu bod yn fwy tebygol o fod ag anghenion ychwanegol. Mae hefyd yn dangos bod 80% (n48) dros 2 flywydd oed, roedd gan 70% (n41) anawsterau ymlyniad a dosbarthwyd 36% (n22) fel rhai ag anawsterau ymddygiadol a/neu anawsterau emosiynol.

Parau a gafwyd trwy ARW 2019-20

GWEITHGAREDD Y GOFRESTR MABWYSIADU

Atgyfeiriwyd 308 o blant ynghyd â 193 o ddarpar fabwysiadwyr a oedd naill ai wedi hunan-gofrestru neu wedi cael eu hatgyfeirio gan eu hasiantaethau. Mae'r nifer hon o blant yn debyg i'r flwyddyn flaenorol, ond 62% yn fwy o fabwysiadwyr, a all fod yn gysylltiedig â mabwysiadwyr sy'n gallu cyrchu'r gwasanaeth yn uniongyrchol a'r newid yn y rheoliadau lle y dylid cyfeirio plant a mabwysiadwyr yn gynharach.

Cafwyd cyfanswm o 285 o barau yng Nghymru eleni, y nodwyd 60 ohonynt drwy'r gofrestr, cymhariaeth â 36 a 39 o flynyddoedd blaenorol. Mae hyn yn gynydd sylweddol ar y blynyddoedd blaenorol i 21%, o ystyried bod y gwaith paru drwy'r gofrestr wedi amrywio rhwng 11% a 15%. Wrth i'r gofrestr newydd gael ei hymgorffori'n fwy cadarn, byddwn yn parhau i ddadansoddi'r tueddiadau hyn.

Cynhaliwyd 4ydd Diwrnod Gweithgareddau Mabwysiadu yng Nghymru ym mis Mawrth 2020. Mae'r rhain wedi dod yn ddull sefydledig o baru plant sy'n aros am leoliad mabwysiadu, yn enwedig ar gyfer plant sydd wedi bod yn aros yn hirach i ddod o hyd i deuluoedd mabwysiadol posibl, y gallai fod gan rai ohonynt anghenion ychwanegol. Roedd y digwyddiad eleni yn dilyn amserlen debyg i'r hyn a fu'n llwyddiannus mewn blynyddoedd blaenorol er bod angen rhywfaint o addasiadau yn y sefyllfa Covid-19 a oedd yn datblygu.

O ganlyniad, cafwyd 17 o ddatganiadau o ddiddordeb (o'u cymharu â 14 yn 2018/19) gan deuluoedd ac mae'r rhain yn y broses o gael eu dilyn i fyny.

Cynhaliwyd dau Ddiwrnod Cyfnawid hefyd yn ystod y flwyddyn yng Nghaerdydd a Bae Colwyn yn y drefn honno. Roedd cyfanswm o 27 o deuluoedd yn bresennol gyda 136 o blant yn cael eu proffilio, y mwyafrif yn rhan o grwpiau o frodyr a chwiorydd ac anghenion cymhleth. O ganlyniad i'r digwyddiadau hyn cafwyd 4 achos o baru llwyddiannus (o gymharu â 3 yn 2018/19).

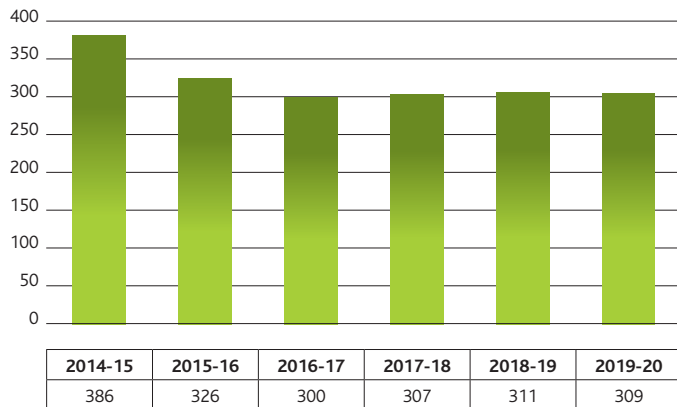

"Dyma oedd digwyddiad a gafodd ei gynllunio'n dda. Darparwyd amgylchedd difyr, diddorol ac ymarferol i'r plant."

"..... fe wnaeth fwynhau ei hun yn fawr iawn ac nid oedd am adael am 4pm!"

Beth oedd yr effaith gyffredinol ar leoli plant yn 19/20?

Nifer y plant a leolwyd i'w mabwysiadu

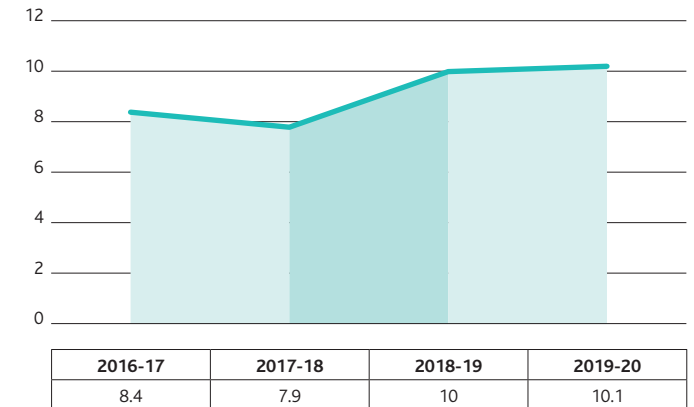

Gostyngodd nifer y plant a oedd yn aros am leoliad mabwysiadu yn ystod 2019/20.

- Ar y cyfan lleolwyd 309 o blant, nifer debyg i'r tair blynedd diwethaf.
- Rhoddwyd tua 270 o orchmynion mabwysiadu i blant oedd wedi'u lleoli eisoes.
- Gostyngodd nifer y plant a oedd yn aros ar ddiwedd y flwyddyn (31.03.20) i 270. Roedd hyn yn cynnwys 68 o blant â 'chyswllt cadarn' a oedd yn debygol o gael eu cadarnhau ynghyd â 22 o blant a oedd yn debygol y byddai newid yn eu statws yn ôl i 'derbyn gofal' yn y tymor hir.
- O'r herwydd roedd gwaith dod o hyd i deuluoedd yn weithredol ar gyfer 179 o blant ar ddiwedd y flwyddyn.

Cyfartaledd (mewn misoedd) o PO i PFA

Mae ymchwil ac arfer gorau yn pwysleisio pa mor bwysig yw hi i blant gael eu lleoli cyn gynted â phosibl ar ôl i'w gorchymyn lleoli gael ei wneud.

- Arhosodd yr amserlenni cyfartalog ar gyfer lleoli plant yn weddol sefydlog ar 10.1 mis, er ychydig yn uwch na'r meincnod o 8 mis fel yr amlinellwyd yn y canllawiau.

Fe wnaeth 2019/20 weld rhai newidiadau yn y galw am fabwysiadu gyda gostyngiad yn nifer y plant a atgyfeiriwyd, er nad oeddent mor fawr â'r hyn a welwyd yn 2015/16 ar ôl dau ddyfarniad arwyddocaol yn yr Uchel Lys.

- Gostyngodd atgyfeiriadau o 21% o 2018/19 – profodd pob rhanbarth leihad.
- Gostyngodd y gorchmynion lleoli o 19% (N63) - cafwyd gostyngiad yn yr holl ranbarthau heblaw am Ganolbarth a Gorllewin Cymru.

Mae'r rhesymau dros hyn yn debygol o fod yn amrywiol a byddant yn adlewyrchu'r gwaith sy'n cael ei wneud gan awdurdodau lleol, gyda Llywodraeth Cymru, i leihau lefelau plant 'sy'n derbyn gofal; yng Nghymru, gan gynnwys effaith gadarnhaol gwasanaethau 'Edge of Care' a 'Reflect'.

Ar gyfer gwasanaethau mabwysiadu, mae hyn yn rhoi cyfle i ganolbwytio ar leihau lefel y plant sy'n aros ymhellach. Mae'n wir o hyd fod tua un rhan o bump o'r holl blant sy'n gadael y system derbyn gofal yn gwneud hyn yn barhaol drwy fabwysiadu.

PARHAU I WELLA CYMORTH MABWYSIADU

Rhoi'r Fframwaith Cymorth Mabwysiadu a'r cynlluniau buddsoddi ar waith

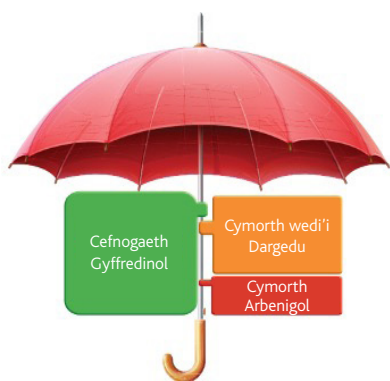
Ym 2016, datblygodd NAS ei chynllun strategol ar gyfer datblygu gwasanaethau cymorth mabwysiadu yng Nghymru.

Gyda'i symbol ymbarél nodedig, y weledigaeth dros amser oedd gwarantu 'Cynnig Craidd' o gefnogaeth i holl blant a phobl ifanc mabwysiedig Cymru a'u rhieni, yn ogystal ag i eraill sy'n cael eu heffeithio gan fabwysiadu.

Y bwriad yw y bydd y 'Cynnig Craidd' hwn yn:

- galluogi teuluoedd sy'n mabwysiadu ar y dechrau a chefnogi eu dyddiau cynnar i annog teuluoedd iach a hyderus;
- darparu gwybodaeth, cyngor neu gymorth effeithiol pan a phryd y mae ar deuluoedd eu hangen ac mewn ffordd amserol fel bod unrhyw faterion sy'n codi yn llai tebygol o waethygu i faterion mwy difrifol; a
- Darparu cymorth parhaus neu ail-fynediad hawdd i wasanaethau lle mae eu hangen.

Rhodddwyd hwb enfawr i wireddu'r weledigaeth hon pan gyhoeddodd Llywodraeth Cymru becyn buddsoddi gwerth £2.3m o fis Ebrill 2019. Roedd y buddsoddiad yn cwmpasu 14 o amcanion.

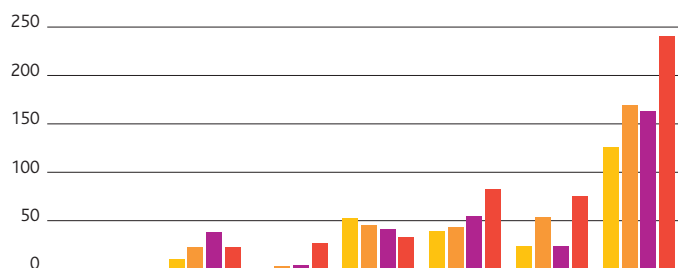

TROSOLWG O'R DDARPARIAETH CYMORTH MABWYSIADU YN YSTOD 2019/20

Arhosodd nifer y plant yr oedd eu cynllun yn cynnwys cymorth o'r adeg lleoli yn gymharol sefydlog yn ystod 2019/20, sef tua 35% o'r plant a leolwyd. Er bod hyn yn parhau i fod yn ganran weddol isel, mae'n gynydd o'r amcangyfrifon o tua 25% yn yr ymchwil a oedd yn rhagflaenu NAS, yn ogystal â'r hyn a gynhaliwyd gennym ni yn 2015/16.

Yn yr un modd, roedd cynnydd hefyd yn nifer yr asesiadau newydd ar gyfer cymorth mabwysiadu a gynhaliwyd. Mae'r rhain ar gyfer teuluoedd/plant nad ydynt yn derbyn cymorth parhaus sy'n datblygu anghenion cymorth. Cynyddodd hyn i 237 o 170 y flwyddyn flaenorol gyda chynnydd wedi'i ganoli mewn tri rhanbarth.

Nifer yr asesiadau newydd a gwblhawyd mewn perthynas â phlant nad ydynt yn derbyn gwasanaeth cymorth mabwysiadu ar hyn o bryd

	CC	GC	DDd	VVC	BG	Cyf
2016/17	11	–	52	38	23	124
2017/18	23	4	45	42	53	167
2018/19	38	5	40	54	23	160
2019/20	23	27	32	81	74	237

Mae mwy na dwy ran o dair o'r asesiadau newydd yn arwain at ddarparu cymorth therapiwtig neu ymarferol, ac mae nifer y teuluoedd sy'n cael taliadau ariannol untro a lwfansau mabwysiadu yn parhau i ostwng ychydig. O'u hystyried gyda'i gilydd mae'r uchod yn dangos bod mwy o gymorth mabwysiadu'n cael ei gynnig a'i gymryd cyn lleoli ac ar ôl mabwysiadu.

O ran gwasanaethau cymorth mabwysiadu eraill:

- Cyrhaeddodd nifer y trefniadau blwch llythyrau gweithredol 3,819, sy'n fwy na'r llynedd. Mae'r rhain yn gysylltiadau pwysig ar gyfer plant wedi'u mabwysiadu gan eu helpu i gael gwybodaeth am eu teuluoedd biolegol a'u helpu i ddeall eu hanes;
- Cododd lefel gyffredinol y ceisiadau gan frodyr a chwiorydd biolegol am asesiad yn sylweddol, ond roedd hyn i raddau helaeth wedi'i ganoli mewn un rhanbarth o ganlyniad i waith a oedd yn canolbwyntio ar hyn, gyda'r duedd ar draws y rhanbarthau eraill yn ostyngiad mewn ceisiadau;
- Gostyngodd ceisiadau am fynediad at gofnodion geni hefyd o swm bach yn gyffredinol, gyda rhai rhanbarthau'n cynyddu ac eraill yn lleihau; a
- Gostyngodd ceisiadau am wasanaethau cyfryngol ar y cyfan hefyd gyda phob rhanbarth ond un yn profi gostyngiad.

RHAGLEN DATBLYGU CYMORTH MABWYSIADU'R NAS

Gwelodd 2019/20 y flwyddyn gyntaf o gyllid gan Lywodraeth Cymru i weithredu elfennau penodol o'r Fframwaith Cymorth Mabwysiadu ar lefel genedlaethol a rhanbarthol, gan gynnwys rhai gwasanaethau a gomisiynwyd gan bartneriaid yn y sector gwirfoddol.

Cafodd y pecyn buddsoddi £2.3m hwn groeso cynnes gan y NAS a'i bartneriaid gan alluogi'r camau cyntaf tuag at y newid sylweddol mewn gwasanaethau yr ydym am eu gwneud.

Rhoi'r rhaglen TESSA ar waith

Mae'r rhaglen Gwasanaethau Therapiwtig, Addysg a Chymorth mewn Mabwysiadu (TESSA) yn fenter ar gyfer Cymru gyfan sydd â'r nod o rymuso rhieni mabwysiadol, sy'n magu plant sydd wedi dioddef trawma, drwy roi mynediad cynnar iddynt i seicolegydd clinigol yn ogystal â chefnogaeth gan gymheiriaid. Mae ymchwil yn dangos bod angen cymorth proffesiynol ar hyd at ddwy ran o dair o rieni mabwysiadol yng Nghymru ar ryw adeg.

Adoption UK yw ein partner strategol ar gyfer y fenter hon. Mae cyllid buddsoddi yn darparu 5 o swyddi rhanbarthol ac mae'n rhannol yn ariannu'r seilwaith cenedlaethol ar gyfer y gwasanaeth hwn, sydd hefyd yn derbyn cyfran o gyllid y Loteri Fawr a Chyllid Cymunedau ledled y DU. Dechreuodd y gwasanaeth ym mis Tachwedd 2019, ar ôl treulio'r misoedd nesaf yn recriwtio a hyfforddi rhieni-bartneriaid profiadol i ddarparu cefnogaeth cymheiriaid ledled Cymru a sefydlu'r gwasanaeth seicoleg sy'n cynnal asesiadau ac yn darparu grwpiau cymorth.

Erbyn diwedd mis Mawrth roedd y gwasanaeth wedi derbyn 42 o atgyfeiriadau. Roedd y teuluoedd hyn i gyd yn cael eu cefnogi gan rhiant-bartner ac un ai wedi cael, neu wedi cynllunio yn eu sesiynau asesu a/neu gefnogi, er i'r model gwasanaeth gael ei newid i ar-lein oherwydd Coronafeirws yn ystod mis Mawrth. Cynhaliwyd 16 o ymgynghoriadau, cafodd 1 grŵp yn cynnwys 5 teulu ei gyflwyno ac 1 ddarpariaeth well ynglŷn â thrais plant tuag at rieni.

Mae Mary yn un o'r rhieni mabwysiadol sydd ar hyn o bryd yn derbyn cefnogaeth cymheiriaid gan Julie un o'r rhiant-bartneriaid. Mabwysiodd Mary a'i phartner eu mab pan oedd yn naw mis oed. Erbyn iddo fod yn bedair oed roedd eisoes wedi mynd drwy bum lleoliad meithrin ac ysgol, a phob un wedi chwalu. Dywedodd Mary: *"Daeth y pwynt isaf yn dilyn terfynu un lleoliad pan ddywedwyd wrthyf ei fod yn "blentyn drwg a cas a oedd yn ddrwg i fusnes". Cofiodd Mary: "Dywedodd rhywun wrthyf am TESSA gan Adoption UK ac o fewn wythnosau roeddem wedi treulio rhywfaint o amser gyda seicolegydd a'n helpodd i lunio jig-so bywyd ein mab a gyda'n gilydd fe wnaethon ni ddechrau archwilio sut gallen ni fynd ati i fynd i'r afael â phethau drwy ei lygaidd ef. Doedd y gefnogaeth ddim yn stopio yno – cawsom ein rhoi mewn partner gyda chyfoedion a ddaeth hefyd i'n tŷ i wrando a rhannu profiad. Llai na dau fis yn ddiweddarach mae gennym olwg fanwl o*

anghenion ein mab; strategaethau i helpu i sicrhau ei fod yn teimlo'n hapus a sicrwydd ein bod yn gwneud y pethau iawn." Ychwanegodd Mary: "Rydyn ni'n edrych ymlaen yn awr at weithio tuag at ddod o hyd i'r lleoliad iawn i'n mab gyflawni ei botensial ym mis Medi pan fydd yn dechrau yn yr ysgol."

Cynhaliwyd symposiwm Seicoleg llwyddiannus iawn ddechrau mis Mawrth, gyda mwy na 97 o gyfranogwyr yn mynychu, lle ymunodd seicolegwyr a gweithwyr proffesiynol eraill â rhieni mabwysiadol i drafod dull TESSA a'r broses o'i gyflwyno ledled Cymru.

"Roedd y diwrnod cyfan yn dda iawn, roedd wedi'i drefnu'n dda ac roedd wynebâu cyfeillgar wrth gyrraedd. Roedd y bwyd a'r canu yn ardderchog. Roeddwn i wir yn hoffi'r neges mai'r teulu a'r amgylchedd sy'n gwneud y gwahaniaeth ar gyfer datblygiad plant ac nad yw'n ymwneud ag 'atgyweirio'r plentyn'."

Agorwyd y gynhadledd gan y Dirprwy Weinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, Julie Morgan MS, ac yna cafwyd anerkchiad gan Lyne Neagle MS, a oedd, fel Cadeirydd Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg Cynulliad Cenedlaethol Cymru, yn gyfrifol am yr adroddiad dylanwadol 'Mind over Matter'.

GWASANAETH CYMORTH A GWYBODAETH CENEDLAETHOL NEWYDD I BLANT A PHOBL IFANC

Yn ystod 2019/20 gweithiodd y gwasanaeth 'Connected' newydd gyda 84 o blant a phobl ifanc, ynghyd â chynllunio i ehangu i bob rhan o Gymru mewn partneriaeth ag ardaloedd NAS. Adoption UK yw ein partner strategol ar gyfer y fenter hon. Mae cyllid buddsoddi wedi darparu 5.6 o swyddi, un swydd cydlynedd cenedlaethol ac un ym mhob un o'r rhanbarthau.

Mae pedair elfen allweddol i'r gwasanaeth hwn yn genedlaethol:

1. Grwpiau Connected a fydd ar gael ledled Cymru;
2. Gwybodaeth a chyngor -ynghylch mabwysiadu sydd ar gael i bobl ifanc drwy'r un sianeli â lle maen nhw'n cael gafael ar wybodaeth arall;
3. Cael eu clywed a'u parchu - Casglu safbwyntiau a blaenoriaethau plant a phobl ifanc sydd wedi'u mabwysiadu a'u bwydo i gynlluniau rhanbarthol a chenedlaethol mewn ffordd systematig a chwbl gyfranogol. Mae'n cynnwys cynllun llysgennad i oedolion mabwysiedig ifanc, ac mae dau oedolyn ifanc eisoes wedi cofrestru; a
4. Ymwybyddiaeth ac uwchsgilio - Codi ymwybyddiaeth ac uwchsgilio gwasanaethau ieuenctid/chwarae prif ffrwd er mwyn sicrhau eu bod yn deall ac yn ymateb yn well i anghenion plant a phobl ifanc sydd wedi'u mabwysiadu.

Mae'r grwpiau Connected presennol wedi darparu llawer o adborth cadarnhaol ar fanteision treulio amser gyda'u cyfoedion yn y sesiynau:

"Mae'n dda oherwydd does dim rhaid i mi esbonio pethau iddyn nhw a dydyn nhw ddim yn dweud pethau twp fel 'beth ddigwyddodd i dy fam go iawn ta?'"

"Dydy fy ffrindiau yn yr ysgol ddim yn deall sut beth yw cael eich mabwysiadu ac alla i ddim siarad â nhw am y peth. Pan rydw i wedi trio o'r blaen, doedden nhw ddim yn deall beth oeddwn i'n siarad amdano. Rwy'n hoffi bod gyda phlant eraill sydd wedi'u mabwysiadu oherwydd dydw i ddim yn teimlo mai fi yw'r unig un."

"Ie i mi, mae'n 'normal' cael dy fabwysiadu, felly mae cwrdd â phobl eraill sy'n normal fel fi yn grêt."

Mae Charlotte yn Llysgennad Ifanc

"Efallai y bydd rhai pobl yn fy ngalw yn fabwysiadai, rwy'n galw fy hun yn berson wedi fy mabwysiadu, ond o ddydd i ddydd gallwch fy ngalw i'n Charlotte oherwydd dyna fy enw i ac mae'n well gen i fy labeli ar ddillad nid pobl. Mae cymaint o bethau cadarnhaol yn gysylltiedig â mabwysiadu, fodd bynnag, mae rhai pethau negyddol hefyd yn cael eu profi. Mae pawb yn wahanol ac yn profi ac yn teimlo bod mabwysiadu yn wahanol. I mi, mae cael fy mabwysiadu yn golygu cael ail gyfle mewn bywyd. Cefais fy magu gyda set anhygoel o rieni caredig a chefnogol a roddodd wybodaeth briodol i fy oed i mi drwy gydol fy mywyd ac felly roeddwn i'n gwybod erioed fy mod wedi cael fy mabwysiadu, doeddwn i heb ddeall yn llawn beth oedd yn ei olygu a'r effaith y byddai'n ei chael arnaf i a fy mywyd ac nid oedd hyd nes i mi ddeall yn llawn yr hyn a oedd cael eich mabwysiadu yn ei olygu, y bu i mi ddechrau teimlo synnwyr o golled.

Y ffordd y byddwn i'n disgrifio'r pontio o wybod i mi gael fy mabwysiadu i ddeall fy mod wedi cael fy mabwysiadu oedd profi teimladau'r broses alaru, a bûm yn delio â phob teimlad ar oedran ac amser gwahanol yn fy mywyd. Gwadu oedd y cam pan roeddwn i'n gwybod fy mod wedi cael fy mabwysiadu ond nad oeddwn i'n deall yn llawn beth roedd hynny'n ei feddwl. Yn fy arddedau fe wnes i brofi dicter, camau bargeinio ac iselder ac euogrwydd y broses lle roeddwn yn deall beth oedd mabwysiadu, ond arweiniodd at y cwestiynau 'pam, beth, sut' a wnaeth i mi deimlo'n ddig wrth feddwl am yr atebion tebygol a'r ffaith nad oedd gen i ffordd o wybod. Byddwn yn aml yn creu ffantasi am fy rhieni biolegol a sut beth fyddai cwrdd â nhw ac yna pan oeddwn i wir yn dechrau deall na fyddai fy ffantasïau yn realiti, dyna pryd roedd yr iselder a'r euogrwydd yn fy nharo oherwydd nad oedd gen i lyfr stori bywyd, teimlais ymdeimlad o golled oherwydd fy mod wedi cael gwybod pethau gwahanol gan wahanol bobl drwy gydol fy mywyd nes nad oedd yn teimlo fel fy stori i, roedd yn teimlo fel criw o bobl i gyd yn cyfrannu darn i bos fy mywyd. Ac roeddwn i eisieu cael profiad o adeiladu'r pos hwnnw, felly pan ddeallais nad oedd oeddwn i mewn rheolaeth o reidrwydd, fe wnaeth fy mrifo.

Pan gefais wybod gyntaf am talk adoption, mi fyddai'n onest, roedd yn frawychus gan nad oeddwn i erioed wedi siarad â neb arall am fy mabwysiadu ac roeddwn i wedi cadw fy mhrofiad yn dawel felly roedd yn teimlo fel fy mod yn rhwygo plastr oddi ar friw nad oedd wedi gwella'n llwyr eto, ac yn ei ddangos i'r byd. Roeddwn yn 14 mlwydd oed pan gefais fy nghyflwyno i talk adoption a'r gwych Ruth Letten, sydd yn ddarwybod wedi bod yn hyfforddwr bywyd i mi drwy gydol y broses, rhoddodd le diogel i mi archwilio a phrosesu fy holl emosiynau a theimladau mewn ffordd ddilys, drwy gelf, cyfathrebu, drama, ac ymgysylltu â phobl ifanc eraill wedi'u mabwysiadu, gan hefyd annog a chaniatáu i mi fod 100% yn fi fy hun heb ymddiheuro. Roeddwn i'n nerfus ac yn gyffrous i weld sut beth oedd talk adoption a wnes i ddim am eiliad ragweld faint o effaith y byddai yn ei gael arnaf fi a chynifer o bobl ifanc eraill wedi'u mabwysiadu.

Mae Talk adoption ['Connected' bellach] wedi bod yn un o'r pethau gorau i gael ei greu yn y degawd diwethaf oherwydd mae wedi helpu i fy siapio fel person ac wedi rhoi cyfleoedd mor fawr i mi gael dweud fy nweud a chlywed lleisiau pobl eraill wedi'u mabwysiadu. Heb anogaeth a chefnogaeth barhaus gan fy rhieni a Ruth, fyddwn i ddim wedi gallu cyrraedd cam olaf y broses alaru, derbyn ac am hynny byddaf yn ddiolchgar ac yn ddyledus am byth. Ers cyrraedd y cam derbyn rwyf wedi gallu newid fy meddwl o 'pam wnaeth hyn ddigwydd' i 'sut alla i helpu eraill drwy eu brwydrau a dyna pam rydw i wedi rhoi mwy o amser i wirfoddoli yn y grwpiau talk adoption yn hytrach na defnyddio'r gwasanaeth, gan fy mod wedi sylweddoli nad oedd angen help arnaf mwyach ond rwy'n dal i fod eisieu helpu eraill a gobeithio y gall eraill elwa o'm profiad."

SEFYDLU'R FFRAMWAITH DEUNYDDIAU TAITH BYWYD NEWYDD

Mae'r NAS yn parhau i weithio ar wella cynnwys, ansawdd ac argaeledd Deunyddiau Taith Bywyd i blant a phobl ifanc wedi'u mabwysiadu a'u teuluoedd. Rydym wedi parhau i weithio ar y Fframwaith newydd a'r Canllaw Arfer Da ar gyfer Gwaith Taith Bywyd yng Nghymru a lansiwyd yn 2016, a rhoi'r rhain ar waith.

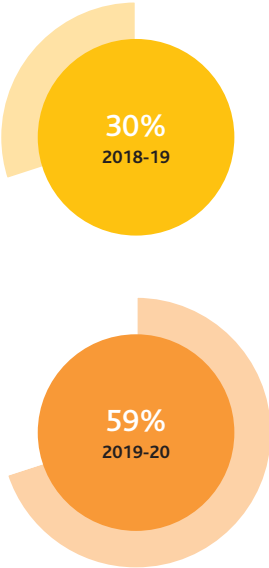
Mae angen i bob plentyn nad yw'n gallu derbyn gofal gan ei deulu genedigol, feddu ar ddealltwriaeth o hanes eu teulu a'u taith unigryw drwy ddeunyddiau taith bywyd sy'n cefnogi hunaniaeth plentyn, hybu hunan-barch a helpu i roi ymdeimlad o berthyn a lles i'r plentyn.

Gan weithio gyda staff ledled Cymru a gyda chefnogaeth AFA Cymru, mae'r adnoddau ar-lein wedi cael eu cynyddu gyda chanllawiau ac offer ychwanegol ar gyfer rhieni biolegol a gofalwyr maeth wedi'u hychwanegu eleni. Mae gwaith yn mynd rhagddo i sicrhau bod ystod gynyddol o adnoddau ar-lein ar gyfer y gwaith hwn yn hygyrch ac y gellir eu defnyddio gan rieni a staff mabwysiadol.

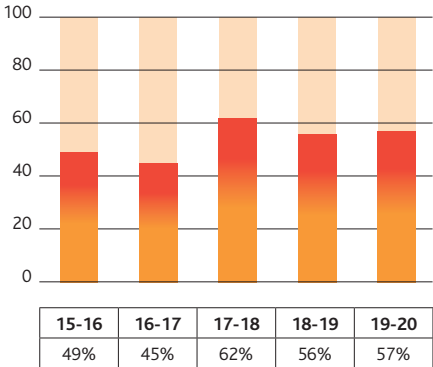
Mae'r arian buddsoddi wedi galluogi creu swydd 'cydlynnydd' hyrwyddo ym mhob un o bum rhanbarth NAS, er mwyn gweithredu'r dull yn well yn gyson. Mae un rhanbarth wedi defnyddio rhywfaint o'i gyllid i greu swyddi yn ei awdurdodau lleol i ddyfnhau'r cysondeb hwn gyda staff sy'n rheoli achosion plant.

- Mae cyfran y plant yr oedd eu gwaith taith bywyd ar gael iddynt pan cawsant eu paru, wedi gwellu'n sylweddol i 59%.
- Mae'r effaith ar argaeledd gwaith taith bywyd yn yr ail adolygiad mabwysiadu yn llai eglur ar hyn o bryd ond, ar 57%, mae'r duedd ar i fyny araf yn parhau.
- Erbyn hyn mae hyd at 14 o swyddi ledled Cymru yn canolbwyntio ar y maes gwaith pwysig hwn gyda pheth effaith yn dod yn glir; bu gwelliannau sylweddol yn y rhanbarth sy'n defnyddio buddsoddiad i weithio ar hyn yn ei hawdurdodau lleol.

Cyfran y plant a oedd â deunyddiau Taith Bywyd yn y panel paru

Cyfran y plant a oedd â deunyddiau Taith Bywyd yn yr 2il adolygiad mabwysiadu

Fframwaith Gwaith Taith Bywyd

Dylid defnyddio hyn ar y cyd â Chanllaw Arfer Da Gwaith Taith Bywyd Y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol

CAM 1
Plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal

1. Dylid gwyboda bod y plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal. Mae hyn yn golygu bod y plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal. Mae hyn yn golygu bod y plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal.

CAM 2
Gorchymyn Lleoliad wedi'i ganiatáu

1. Dylid gwyboda bod y gorchymyn yn ganiatáu. Mae hyn yn golygu bod y gorchymyn yn ganiatáu. Mae hyn yn golygu bod y gorchymyn yn ganiatáu.

CAM 3
Cysylltu a pharu

1. Dylid gwyboda bod y plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal. Mae hyn yn golygu bod y plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal. Mae hyn yn golygu bod y plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal.

CAM 4
Pontio

1. Dylid gwyboda bod y plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal. Mae hyn yn golygu bod y plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal. Mae hyn yn golygu bod y plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal.

CAM 5
Lleoliad a pharhaus (Di-Orchymyn Mabwysiadu)

1. Dylid gwyboda bod y plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal. Mae hyn yn golygu bod y plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal. Mae hyn yn golygu bod y plentyn yn dod yn blyntyn sy'n derbyn Gofal.

Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol

National Adoption Service

Achieving More Together / Cyflwyni Mwy Gyda'n Gilydd

Gwaith Taith Bywyd

Canllaw Arfer Da

16

DULLIAU NEWYDD O ARFER GORAU

Comisiynwyd AFA Cymru fel ein partner strategol ar gyfer y gwaith hwn. Gan ddefnyddio ymchwil ac arbenigedd perthnasol a gweithio gyda rhanbarthau, asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol ledled Cymru a'r tîm canolog, maen nhw'n cefnogi'r NAS i ddatblygu dulliau newydd o arfer gorau o ran:

- Pontio a cymorth lleoliad cynnar (gan gynnwys Mabwysiadu Gyda'n Gilydd);
- Trefniadau cyswllt ar gyfer plant wedi'u mabwysiadu;
- Gweithio gyda rhieni biolegol; a
- Fframwaith arfer da wedi'i ddiweddarau a dull o asesu, cynllunio ac adolygu cymorth mabwysiadu.

Ynghyd â hyn, mae rhanbarthau wedi buddsoddi mewn gallu i ddechrau darparu ffyrdd gwell o weithio yn y meysydd hyn.

Lleoli plant a darparu cefnogaeth gynnar

Yn ystod y flwyddyn mae Afa Cymru wedi bod yn datblygu'r 'canllawiau arfer da', gan fanteisio ar yr arbenigedd a'r gwasanaethau sy'n datblygu sy'n bodoli mewn rhanbarthau ac asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol, yn ogystal â defnyddio ymchwil a modelau sy'n bodoli eisoes. Mae'r drafft terfynol yn cael ei gwblhau gyda chynlluniau i'w lansio yn ystod 2020/21.

Y nod yw sicrhau y bydd pob plentyn a phob teulu sy'n mabwysiadu yng Nghymru yn elwa ar ddull cyson â chefnogaeth o ymdrin â chyflwyniadau, lleoliadau a chymorth cynnar sy'n cael eu llunio i ddiwallu eu hangenion. Mae cyllid buddsoddi yn darparu 5 swydd gyda phob rhanbarth yn buddsoddi yng ngallu staff i roi'r dulliau hyn ar waith.

Roedd yr arian buddsoddi yn 2019/20 hefyd yn cymorthdal costau'r awdurdod lleol ar gyfer y lleoliadau Mabwysiadu Gyda'n Gilydd a wnaed yn 2019/20.

FFRAMWAITH ARFER GORAU NEWYDD A DULL O GYSYLLTU

Fel uchod mae AFA Cymru wedi bod yn datblygu'r 'canllawiau arfer da', gan fanteisio ar yr arbenigedd a'r gwasanaethau sy'n datblygu sy'n bodoli mewn rhanbarthau ac asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol, ymchwil a modelau sy'n bodoli eisoes a'i gysylltu â gwaith arall sydd wedi bod yn mynd rhagddo yng Nghymru. Mae hwn hefyd mewn cam drafft terfynol gyda chynlluniau i'w lansio yn ystod 2020/21 ac mae swyddi'n cael eu hariannu mewn dau ranbarth.

- Mae'r Tîm Canolog yn parhau i weithio gyda Voices from Care (VfC), Plant yng Nghymru a phartneriaid eraill (AUK, Afa Cymru, Plant yng Nghymru, Prifysgol Caerdydd, y Rhwydwaith Maethu) i ymateb i argymhelliad Comisiynydd Plant Cymru 2016/17 y dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol (NAS) i sicrhau bod hawlau i gysylltu â brodyr a chwiorydd yn cael eu hystyried yn llawn wrth gynllunio gofal mabwysiadu. Mae hyn wedi dechrau cael ei adnabod fel 'Cynghrair Brodyr a Chwiorydd'.
- O ganlyniad i hyn, fe wnaethom gydweithio â Chanolfan Gyfreithiol Plant Cymru i lunio a chyhoeddi 'Taflen Gyngor' ar gyswllt ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n cael eu mabwysiadu neu sy'n derbyn gofal.
- Mae'r Cynghrair Brodyr a Chwiorydd wrthi'n datblygu 'adduned' ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n cael eu gwahanu oddi wrth eu brodyr a'u chwiorydd. Y bwriad yw y bydd hyn yn meithrin cefnogaeth gan yr holl gyrrff cyhoeddus a gwirfoddol i wneud gwelliannau. Mae hyn ar y cam ymgynghori ar hyn o bryd ac ar ôl hynny bydd yn cael ei rannu'n eang gyda'r holl randdeiliaid proffesiynol, Gweinidogion a'r Farnwriaeth er mwyn llywio arfer gwell wrth gynllunio ar gyfer cyswllt.

FFRAMWAITH A DULL NEWYDD O WEITHIO GYDA RHINI BIOLEGOL

Unwaith eto, mae Afa Cymru wedi bod yn datblygu'r 'canllawiau arfer da', gan fanteisio ar yr arbenigedd a'r gwasanaethau sy'n datblygu sy'n bodoli mewn rhanbarthau ac asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol, yn ogystal â defnyddio ymchwil a modelau sy'n bodoli eisoes gan ystyried y cysylltiadau gyda'r rhwydwaith o brosiectau¹ Reflect sydd bellach ar waith ledled Cymru. Bydd hwn hefyd yn cael ei lansio yn 2020/21. Mae tri o'r rhanbarthau wedi creu 4 swydd i gefnogi gwaith gyda rhieni biolegol.

Yn ystod 2019/20 manteisiodd mwy na 330 o rieni biolegol ar wasanaethau o ranbarthau NAS. Cafodd mwy na 650 o rieni biolegol eu hatgyfeirio i'r gwasanaeth, ac roedd canran uchel o'r rheini yn cael cynnig gwasanaeth; mae'r nifer sy'n derbyn yn y flwyddyn gyntaf yn isel ond mae'n gwella'n sylweddol wrth edrych ar rieni o flynyddoedd blaenorol. Eto, mae mwy o bobl yn manteisio ar y gwasanaethau yn y rhanbarthau hynny lle defnyddiwyd y buddsoddiad i wella'r gwasanaeth.

Mewn un rhanbarth mae'r berthynas â'r gwasanaeth **Reflect** yn sicrhau bod rhieni biolegol yn cael cymorth gyda rhai elfennau o'r broses fabwysiadu. Yn Ne-ddwyrain Cymru mae'r broses **Reflect**, i gefnogi rhieni biolegol a theuluoedd pan fyddant yn ffarwelio â'u plant, yn seiliedig ar rannu gwybodaeth adeiladol a chadarnhaol a gwneud penderfyniadau. Mae teimladau a dymuniadau rhieni biolegol yn cael eu cynnwys yn y broses a sut mae'r cyswllt terfynol yn digwydd. Mae rhieni biolegol yn cael help i deithio i'r cyswllt, paratoi gweithgareddau, tynnu lluniau – unrhyw beth i fanteisio i'r eithaf ar amser y rhiant gyda'u plentyn. Defnyddir y ffotograffau i gefnogi'r rhieni biolegol i gwblhau gwaith hanes bywyd eu plentyn. Gall y camau syml hyn wneud gwahaniaeth i brofiadau rhieni biolegol o ddiwrnod mor drawmatig a'i wneud yn fwy goddefadwy gan y byddant yn teimlo'n fwy parod ac yn teimlo mwy o reolaeth.

FFRAMWAITH ARFER GORAU WEDI'I DDIWEDDARU A DULL O ASESU, CYNLLUNIO AC ADOLYGU CYMORTH MABWYSIADU

Mae Afa Cymru hefyd wedi bod yn gweithio ar hyn, er mai dyma'r olaf i ddechrau, gan fod angen casglu'r egwyddorion o'r canllawiau uchod yn ogystal â chanolbwyntio ar yr elfennau cyfreithiol a rheoliadol. Mae un rhanbarth wedi defnyddio ei fuddsoddiad i greu swydd ychwanegol i ganolbwyntio ar wella hyn.

RHOI CYNLLUNIAU UNIGOL AR WAITH AR GYFER HYFFORDDIANT/DATBLYGIAD AR ÔL CYMERADWYO MABWYSIADWYR

Mae'r 12 o fodiwlau hyfforddiant ôl-fabwysiadu ar gyfer mabwysiadwyr, a ddatblygwyd ar y cyd ag Afa Cymru a Adoption UK ac mewn ymgynghoriad ag ymarferwyr mabwysiadu a mabwysiadwyr, wedi'u lansio ac maen nhw bellach ar wefan y NAS.

Eu bwriad yw helpu a chefnogi mabwysiadwyr i blethu dealltwriaeth o'r hyn mae angen iddyn nhw ei wybod a'r sgiliau sydd eu hangen arnynt i ddatblygu i adeiladu a pharhau i wella eu perthynas â'u plentyn.

Maen nhw ar gael ar y wefan i bobl eu cyrchu'n unigol neu i hyfforddwyr eu lawrlwytho a'u defnyddio mewn hyfforddiant grŵp. Treialwyd y modiwlau yn rhanbarthau NAS gan AUK.

Mynychodd tua 160 o bobl 15 o wahanol ddigwyddiadau hyfforddi a gynhaliwyd gan Adoption UK Cymru (AUK) gan ddefnyddio'r modiwlau hyfforddiant ôl-fabwysiadu hyn yn ystod 2019/20. Cyflwynwyd y rhain ar draws yr holl ranbarthau ac roeddent yn cynnwys y teitlau canlynol: Gwaith Taith Bywyd, Iechyd a Datblygiad, Byw gydag Ymddygiadau Heriol, Gwrthsefyll Di-drais a Chyswllt â Theuluoedd Biolegol. Roedd tua 75% o'r mynychwyr yn rhieni mabwysiadol neu'n ddarpar fabwysiadwyr ac roedd y gweddill yn weithwyr proffesiynol a oedd yn gweithio gyda theuluoedd mabwysiadol.

Mae'r adborth gan staff yn gadarnhaol:

- 'cwrs oedd yn procio'r meddwl gyda llawer o safbwyntiau ar gyswllt' – rhiant wnaeth fynychu cwrs ar Gyswllt.
- 'cwrs defnyddiol iawn, yn fy atgoffa o lawer yr oeddwn wedi'i anghofio, dwi'n teimlo'n llawer mwy cadarnhaol ac fel y gallaf ymdopi â theimlo'n galonogol y byddaf yn gallu ei wneud' – rhiant mabwysiadol ar gwrs ar gyfer mabwysiadwyr oedd yn mabwysiadu am yr ail dro.
- 'roedd y cwrs hwn yn anhygoel, o na fyddwn wedi ei gael flynyddoedd yn ôl, efallai y byddai wedi gwneud gwahaniaeth mawr i'n teulu' – mabwysiadwr wnaeth fynychu cwrs Ymddygiad Heriol.

Mae gan un rhanbarth swydd swyddog hyfforddi cyfredol ac mae ail ranbarth yn defnyddio buddsoddiad i greu swydd newydd. Yn yr ail o'r rhain, Canolbarth a Gorllewin Cymru, mynychodd bron i 150 o fabwysiadwyr a mwy na 40 o ofalwyr maeth hyfforddiant a ddarparwyd gan y rhanbarth yn ystod 2019/20. Mae'r rhanbarth hefyd wedi treialu rhaglen e-ddysgu a gafodd ei chwblhau gan 21 o fabwysiadwyr a nifer o staff. Mae'r adborth o'r e-ddysgu wedi bod yn gadarnhaol o ran cynnwys a hygyrchedd, gyda chyfradd gwblhau uchel gan fabwysiadwyr yn ogystal â gweithwyr proffesiynol.

¹ Mae 'Reflect' yn wasanaeth sy'n ceisio darparu cymorth ymarferol ac emosiynol i fenywod a'u partneriaid y mae eu plentyn/plant wedi'u tynnu o'u gofalu yn orfodol ac yn barhaus. Mae'r rhieni'n cael eu cefnogi am gyfnod o amser ac yn cael cymorth wedi'i deilwra.

GWELLA'R DEWIS O GYMORTH THERAPIWTIG ARBENIGOL/ WEDI'I DARGEDU SYDD AR GAEL DRWY IECHYD, GOFAL CYMDEITHASOL AC ADDYSG

Mae cyllid buddsoddi yn darparu 6.9 o swyddi a ddefnyddir yn ôl angen rhanbarthol er enghraifft:

- yn Ne-ddwyrain Cymru mae capasiti ychwanegol yn y gwasanaeth seicoleg presennol yn cael ei ariannu sy'n golygu bod tua 40 o blant a theuluoedd ychwanegol wedi cael cymorth, bu dros 130 o sesiynau therapi uniongyrchol ychwanegol a darparwyd 7 o sesiynau hyfforddiant a chymorth i staff; a
- mewn tri rhanbarth arall mae swyddi wedi'u creu a staff wedi'u hyfforddi i ddarparu gwasanaethau therapiwtig fel therapi chwarae a DDP.

Roedd adborth gan rieni yng Nghanolbarth a Gorllewin Cymru yn cynnwys:

"Gwych cael y cymorth mabwysiadu hwn gan fod y maes wedi cael ei esgeuluso"

"Diolch, mae'r help hwn yn gwneud gwahaniaeth go iawn"

"heb y cymorth hwn fe fydden ni wedi dioddef chwalfa deuluol gan nad oeddwn i'n gallu ymdopi"

"... rydw i wedi gweld gwelliant amlwg mewn ymddygiad ac mae X yn fwy sefydlog yn gyffredinol".

CAFODD CYNLLUN NOD BARCUT 'YMWYBYDDIAETH MABWYSIADU' EI DDATBLYGU A'I GYFLWYNO

Mae un rhanbarth yn datblygu nod barcut ar gyfer ymwybyddiaeth o fabwysiadu a all fod yn rhywbeth i'w ymestyn ar draws Cymru yn y dyfodol.

LLEIHAU OEDI, GAN SICRHAU'R DEWIS EHANGAF O LEOLIADAU NEU WELLA'R PARU AR GYFER PLANT

Roedd rhywfaint o hyblygrwydd yn y cynnig buddsoddi i gefnogi swyddogaethau mabwysiadu eraill. Dewisodd dau ranbarth ddefnyddio hyn i greu Swyddogion Marchnata a Recriwtio llawn amser a rhan-amser yn y drefn honno. Eu rôl yw cynyddu ymholiadau gan ddarpar fabwysiadwyr a darparu cymorth ar gyfer pob cyswllt a wneir.

Mae'r swyddi ychwanegol hyn yn golygu bod gan bob rhanbarth y swyddi hyn bellach sydd o fudd i'n gallu i recriwtio mabwysiadwyr.

Parhau i godi ymwybyddiaeth ymhlith gweithwyr proffesiynol a'r cyhoedd

Mae mabwysiadu yn nodwedd o fywyd cymunedol lle mae teuluoedd mabwysiadol yn byw, yn gweithio ac yn chwarae gan gynnwys iechyd, addysg. Un o swyddogaethau allweddol y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yw cadw a chodi ymwybyddiaeth ymhlith gweithwyr proffesiynol a'r cyhoedd.

Yn 2019/20 gwelwyd lansiad taflenni a gwybodaeth ar gyfer gweithwyr iechyd proffesiynol. Datblygwyd hyn mewn partneriaeth â chydweithwyr iechyd ac erbyn hyn mae wedi'i ddosbarthu'n eang i leoliadau cymunedol ac ysbytai ledled Cymru lle mae gweithwyr iechyd proffesiynol yn gweithio. Y nod yw eu helpu i ddeall 'mabwysiadu' yn well er mwyn llywio'r ffordd orau o weithio gyda'r plant wedi'u mabwysiadu a'r teuluoedd maen nhw'n eu gweld.

Mae NAS yn cyfrannu at ystod eang o ffrydiau gwaith Cymru gyfan Llywodraeth Cymru; mae hyn yn cyfrannu at wella ymwybyddiaeth o fabwysiadu ymhlith gweithwyr proffesiynol yn ogystal â llywio polisi er mwyn sicrhau bod datblygiadau eraill, gan gynnwys gwasanaethau prif ffrwd y mae teuluoedd sy'n mabwysiadu yn eu defnyddio, yn 'ymwybodol o fabwysiadu'. Yn ystod 2019/20 roedd hyn yn cynnwys yr isod:

- Grŵp Cyngori'r Gweinidog ar Wella Canlyniadau i Blant
- 'Grŵp Cyngori ar Rianta' Llywodraeth Cymru; a
- Mae'r NAS yn ceisio cymryd rhan yn y gwaith ar **Gryfhau ac ymestyn Rhianta Corfforaethol yng Nghymru** i sicrhau bod egwyddorion, o ran plant wedi'u mabwysiadu, yr oedd yr NAS wedi'u negodi yn y fersiwn gyfredol yn 2015, yn cael eu cadw mewn canllawiau yn y dyfodol.

MEDDWL YMLAEN

Parhau i gyd-gynhyrchu a defnyddio gwybodaeth o ymgysylltu

Mae llais y defnyddiwr gwasanaeth yn hollbwysig yn y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol ac mae'n arwain y broses o ddatblygu polisi a darparu gwasanaethau.

MABWYSIADWYR

Cyhoeddodd NAS ymateb i'r ymgynghoriad 2018/19 Lleisiau Mabwysiadu gyda mabwysiadwyr yn amlinellu sut mae'n ymateb i'r materion a godwyd.

Gan ddefnyddio dull 'Yr hyn wnaethoch chi ei ddweud' a'r 'Hyn rydyn ni'n yn ei wneud' mae hyn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i fabwysiadwyr am bynciau fel CAMHS a gwasanaeth lles emosiynol, Cyswllt ac asesiad mabwysiadwr.

Comisiynwyd Adoption UK i adolygu rhaglen Lleisiau Mabwysiadu'r NAS yng ngoleuni ei chynlluniau parhaus ar gyfer y Baromedr Mabwysiadu.

Cyflwynodd Alison Woodhead Pennaeth Cyfathrebu AUK ac Ann Bell ganfyddiadau ar gyfer Cymru o'r Baromedr yn y Bwrdd Llywodraethu NAS Cyfun cyntaf ym mis Gorffennaf. Dyma'r prif ganfyddiadau:

- Roedd gan fwy o fabwysiadwyr lythyron bywyd a deunyddiau taith bywyd diweddarach yng Nghymru;
- Ddwywaith yn fwy tebygol o ddewis pendant wedi'i wneud i beidio â chwrdd ag aelodau o'r teulu biolegol (dylanwad gweithiwr cymdeithasol);
- 71% yn gwybod ble i fynd i gael cymorth ôl-fabwysiadu. 77% yn wybodus;
- Lefel uchel iawn o angen ymhlith plant wedi'u mabwysiadu. Roedd gan 26% ddatganiadau o gymharu â 5% o blant yng Nghymru yn gyffredinol; a
- Angen llawer mwy o hyfforddiant ac adnoddau ar gyfer ysgolion.

Cafwyd argymhellion ar gyfer Rhanbarthau ac Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol fel y nodir isod; mae AUK wedi dilyn y rhain gyda'r holl fyrddau rheoli rhanbarthol ac asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol:

- Dylai pob plentyn gael cynllun cymorth ysgrifenedig clir y cytunwyd arno cyn ei leoli, yn seiliedig ar asesiad therapiwtig;
- Dylai gwasanaethau adolygu'r cyngor a roddir i fabwysiadwyr newydd i gadw ffrindiau a theulu ar bellter yn ystod eu cyfnod cynnar y lleoliad. Yn lle hynny, dylid darparu gwell canllawiau ar gyfer rhwydweithiau cymorth i deuluoedd sy'n mabwysiadu er mwyn iddynt allu cefnogi lleoli cynnar heb darfu ar ymlyniad ac ymgyrtrefu; a
- Dylai gwasanaethau adolygu a diwygio'r cyngor mae gweithwyr cymdeithasol yn ei roi i fabwysiadwyr ynglŷn â chwrdd â rhieni biolegol cyn eu mabwysiadu.

Ynghyd â'r uchod, mae'r rhanbarthau wedi:

- Hwyluso digwyddiadau gweithgarwch teuluol i ddatblygu ymgysylltiad rhanddeiliaid a chynaliadwyedd rhwydweithiau cymorth ymhellach;
- Ymgynghori â mabwysiadwyr er mwyn llywio hyfforddiant; a
- Sefydlu prosesau adborth i ddysgu am yr hyn mae gwasanaethau unigol yn ei wneud yn dda a gwella ar feysydd sy'n peri pryder.

Plant a Phobl Ifanc – Mae ymgysylltu yn nodwedd allweddol o'r gwasanaethau 'Connect' newydd ar gyfer plant a phobl ifanc; y gobaith yw y bydd y gwasanaethau, yn y dyfodol, yn cyrraedd y safonau cyfranogiad. Ar adeg ysgrifennu'r llythyr hwn, mae ymgynghoriad yn mynd rhagddo gyda phlant a phobl ifanc ledled Cymru i lywio datblygiad parhaus y gwasanaeth sydd hefyd yn cynnwys cynllun llysgenhadon fel yr amlinellwyd yn gynharach.

Comisiynydd Plant Cymru – Mae NAS, drwy'r Tîm Canolog, yn cyfarfod â Sally Holland yn flynyddol i drafod materion mabwysiadu a monitro NAS mewn perthynas ag argymhellion y mae wedi'u gwneud yn ei hadroddiadau blynyddol.

Mae cyfran fach o waith achos y Comisiynwyr Plant yn amlwg yn gysylltiedig â mabwysiadu, tua 3% yn y flwyddyn cyn cyfarfod 2019/20. Trafodwyd y themâu isod gyda'r rhanbarthau ac maen nhw'n hysbysu datblygu polisi ac ymarfer:

- Cymorth mabwysiadu – peidio â chael yr hyn sydd ei angen, gorfod 'ymhladd' am gyllid a chefnogaeth;
- Gofalwyr maeth – anfodlonrwydd â phenderfyniadau ynglŷn ag asesiadau fel mabwysiadwyr a'u rôl os yw lleoliad yn cael ei amharu;
- Darpar Fabwysiadwyr – ceisiadau ddim yn cael eu derbyn/achosion o oedi wrth asesu; a
- Rhieni biolegol – gofyn am gyngor ar herio penderfyniadau ac ati.

Defnyddio data

SYSTEM MESUR PERFFORMIAD DDIWYGIEDIG

Aeth y System Rheoli Perfformiad newydd, sy'n cael ei chefnogi gan Data Cymru, yn fyw ar ddechrau 2019/20. Mae'r gwelliannau'n cynnwys:

- bod gan y rhanbarthau eu data ar lefel awdurdod lleol sy'n helpu i nodi amrywiadau; a
- chefnogi cysondeb rhanbarthol wrth adrodd i'w Byrddau Rheoli Rhanbarthol.

CEFNOGI A BUDDSODDI MEWN YMCHWIL

Mae'r NAS yn parhau i gefnogi Astudiaeth Carfan Mabwysiadu Cymru yn ei hymdrechion i gael cyllid parhaus ac i hyrwyddo cyhoeddi ei phapurau ymchwil.

Mae'r athro Katherine Shelton yn aelod o Fwrdd Llywodraethu Cyfun yr NAS; yn ei gyfarfod ym mis Chwefror rhoddodd drosolwg o'r ymchwil diweddaraf, 'Proffiliau niwrowbyddol y plant sy'n cael eu mabwysiadu o ofal a'u problemau emosiynol ac ymddygiadol yn y cartref a'r ysgol' gan helpu'r bwrdd i ddechrau deall rhai o'r goblygiadau posibl ar gyfer ymarfer.

Hyd yma, mae'r astudiaeth wedi cyhoeddi mwy na 15 o bapurau ymchwil mewn amrywiaeth o gylchgronau a adolygir gan gymheiriaid, gyda rhai yn rhad ac am ddim i'w lawrlwytho o wefan Prifysgol Caerdydd:

<https://www.cardiff.ac.uk/people/view/44107-shelton-katherine>

GWERTHUSIAD O FFRAMWAITH CYMORTH MABWYSIADU'R NAS

Yn dilyn proses gaffael agored, dewiswyd y sefydliad Gofal Cyhoeddus fel y partner academaidd ar gyfer y darn hwn o waith arfaethedig. Bydd hyn yn gwerthuso effaith y newidiadau y mae'r NAS wedi'u gwneud i'r ffordd yr ydym yn cefnogi teuluoedd sy'n mabwysiadu yng Nghymru, gan ganolbwyntio ar effaith gynnar buddsoddiad diweddar Llywodraeth Cymru. Bydd y gwaith hwn yn dechrau yn 2020/21.

Gweithio i wella'r fframwaith cyfreithiol, polisi a thystiolaeth sy'n effeithio ar fabwysiadu

Mae NAS yn cyfrannu at ystod eang o ffrydiau gwaith Cymru gyfan Llywodraeth Cymru; mae hyn yn cyfrannu at wella ymwybyddiaeth o fabwysiadu ymhlith gweithwyr proffesiynol yn ogystal â llywio polisi er mwyn sicrhau bod datblygiadau eraill, gan gynnwys gwasanaethau prif ffrwd y mae teuluoedd sy'n mabwysiadu yn eu defnyddio, yn 'ymwybodol o fabwysiadu'.

GRŴP CYNGHORI'R GWEINIDOG AR WELLA CANLYNIADAU I BLANT

- Mae cynlluniau'r NAS, o ran cynyddu recriwtio a gwella cymorth mabwysiadu, yn rhan o'r ffrwd waith 'Gwella'r Dewis o Leoliadau a Sefydlogrwydd'. Mae diweddariadau'n cael eu darparu i bob cyfarfod.
- Yn dilyn cyfarfod Ionawr 2020, llwyddodd NAS i gyfrannu at y gwaith ar y strategaeth newydd ar gyfer dysgwyr agored i niwedd trwy gysylltiad â Syr Alistair MC Donald, Llywodraeth Cymru.
- Yn yr un cyfarfod, pwysleisiwyd pa mor bwysig ydy hi i NAS barhau i ymwneud â'r gwaith o barhau â'r rhaglen 'Law yn Llaw i Blant a Phobl Ifanc'.

Mae NAS yn cael ei gynrychioli ar 'Grŵp Cyngori ar Rianta' Llywodraeth Cymru. Dyma un agwedd ar y gwaith i roi Mesur Plant Cymru ar waith a thynnu'r amddiffyniad o gosb resymol yn ôl. Mae hyn er mwyn sicrhau bod cyngor a gwybodaeth briodol yn cael eu trosglwyddo i rieni sy'n mabwysiadu.

Mae'r NAS yn parhau i weithio ar yr agenda 'Mind over Matter' gyda AWHOCS a CLILC. Mae'r adroddiad hwn gan Bwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg y Cynulliad Cenedlaethol yn canolbwyntio ar wella CAMHS/gwasanaethau i gefnogi lles emosiynol plant. Yn ystod 2019/20, cydweithiodd NAS gyda AWHOCS a CLILC i anfon ymateb ar y cyd i gais i werthuso cynnydd a chymerodd y Cyfarwyddwr ran mewn gweithdy Pwyllgor.

Mae rhai newidiadau polisi yr ydym wedi bod yn gweithio arnynt yn ystod y blynyddoedd diwethaf wedi dwyn ffrwyth eleni hefyd.

- Ym mis Hydref 2019 fe wnaeth Llywodraeth Cymru roi rheoliadau diwygiedig ar waith ar gyfer Cofrestr Mabwysiadu Cymru, sy'n ei gwneud yn ofynnol i asiantaethau ddefnyddio'r Gofrestr yn gynt ar gyfer plant a darpar fabwysiadwyr. Mae hwn yn gam pwysig o ran cefnogi gwasanaethau i baru plant mewn ffordd mor amserol â phosibl.

Ymgynghorwyd ar y rheoliadau i gyflwyno ffordd ddiwygiedig o gynnal yr asesiad o ddarpar fabwysiadwyr a daethant i rym o Ebrill 1af 2020. Mae'r 'Broses 2 Gam' yn fwy tryloyw drwy grwpio'r gwiriadau cychwynnol e.e. meddygol, yr heddlu, geirdaon yn y cam cyntaf i'w cwblhau'n foddhaol, cyn y gall darpar fabwysiadwyr symud ymlaen i'r asesiad 'addasrwydd' manwl yng Ngham 2.

Mae canllawiau diwygiedig ar gyfer staff a mabwysiadwyr a thaflenni ar gael <https://adoptcymru.com/the-adoption-process>

Nodyn: Ar adeg ysgrifennu, oherwydd C-19, mae'r broses o roi'r 'Broses 2 Gam' hwn ar waith yn llawn wedi cael ei ohirio dros dro gyda chytundeb Llywodraeth Cymru fel y gall asiantaethau barhau i redeg y ddau gam gyda'i gilydd.

Rydym yn parhau i lobio am welliannau yn yr hawl deddfwriaethol i gymorth mabwysiadu.

ADOLYGIAD NAS O DREFNIADAU

Mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo, ar ôl cael ei gomisiynu gan CLILC ac ADSS-Cymru fel prif sefydliadau'r NAS; mae'r Sefydliad Gofal Cyhoeddus wedi'i gomisiynu i weithio gyda ni i sicrhau mwy o atebolrwydd yn nhrefniadau'r NAS.

- Rhan gyntaf y gwaith yn y cyfnod presennol hwn oedd cyfuno'r Grŵp Cynghori blaenorol a'r Bwrdd Llywodraethu. Cafodd hyn ei gyflawni gyda chyfarfod y Bwrdd Llywodraethu Cyfunol am y tro cyntaf, ym mis Gorffennaf 2019 gyda Chylch Gorchwyl diwygiedig.

Fe wnaeth y Bwrdd Llywodraethu Cyfunol cyntaf gyfuno gweithdy â chyfarfod busnes lle y cytunodd aelodau ar egwyddorion ar gyfer gweithio yn y cyfarfodydd yn ogystal â'r Cylch Gorchwyl diwygiedig.

- Yr ail elfen o'r gwaith presennol yw datblygu'r model gweithredu newydd ar gyfer NAS, y cytunwyd arno y llynedd. Mae IPC wedi cynnal ymgynghoriad â sampl o randdeiliaid llywodraeth leol gan gynnwys Aelodau, Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol, Penaethiaid Gwasanaethau Plant, Rheolwyr Mabwysiadu Rhanbarthol a rhai staff.

Mae hyn wedi cynhyrchu 'Cytundeb Partneriaeth' diwygiedig ar gyfer yr NAS sy'n disodli'r model swyddogaethol gwreiddiol ac yn nodi elfennau allweddol y ffordd y bydd NAS yn gweithredu yn y dyfodol. Bydd hyn yn cael ei gwblhau a'i roi ar waith yn ystod 2020/21.

Annog datblygu dealltwriaeth o'r gweithlu a sgiliau i fodloni blaenoriaethau'r NAS

Cyflwynodd AUK 26 o gyrsiau i gyd ac roedd hefyd yn cynnwys Mabwysiadu am yr 2il Dro, Y Ddrysfa Therapi a chwrs Gwrthsefyll Di-drais mwy manwl dros 3 sesiwn.

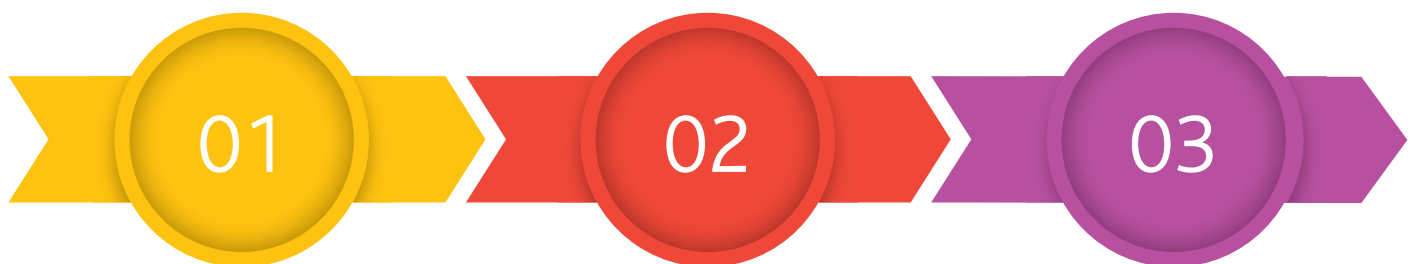
Yn ogystal â hynny cyflwynodd AUK hyfforddiant HMS i 278 o athrawon a staff ysgol eraill yn ystod y flwyddyn i'w helpu i gefnogi'r dysgwyr wedi'u mabwysiadu sydd ganddynt.

Mae'r NAS yn falch o'i hymrwymiad i gefnogi staff. Yr oedd hyfforddiant yn ystod 2019/20 yn cwmpasu mwy na 30 o feysydd pwnc gyda mwy na 300 o staff yn mynychu. Mae enghreifftiau'n cynnwys Ymarfer Datblygu Dyadig (DDP) sy'n seiliedig ar ddamcaniaeth ymlyniad, ar yn dwyn hyn ynghyd. Mae'r therapi yn helpu plant i ddysgu ymddiriedaeth.

SYMUD YMMLAEN

Blaenoriaethau gwella ar gyfer 2020/21

Lleoli mwy o blant

Cynyddu recriwtio mabwysiadwyr i ddiwallu nifer ac anghenion plant sy'n aros

Defnyddio 'Mabwysiadu Gyda'n Gilydd' ar gyfer plant sy'n aros hiraf

Parhau i sefydlu Cofrestr Fabwysiadu newydd i Gymru er mwyn cyflymu'r broses o baru plant drwy hysbysu plant a mabwysiadwyr yn gyflymach yn unol â rheoliadau diwygiedig.

Parhau i wella cymorth mabwysiadu

Rhoi'r Fframwaith Cymorth Mabwysiadu a'r cynlluniau buddsoddi ar waith

Parhau i godi ymwybyddiaeth o fabwysiadu ymhlith gweithwyr proffesiynol a'r cyhoedd.

Meddwl ymlaen

Gweithio i wella'r fframwaith cyfreithiol, polisi a thystiolaeth sy'n effeithio ar fabwysiadu

Parhau i gyd-gynhyrchu a defnyddio gwybodaeth o ymgysylltu

Annog datblygu dealltwriaeth o'r gweithlu a sgiliau i fodloni blaenoriaethau'r NAS

Symud ymlaen o drefniadau cyfnod clo Covid-19 i'r cyfnod adfer/addasol.

Crëwyd y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol i wella gwasanaethau i bawb yng Nghymru y mae mabwysiadu'n effeithio arnynt.

Mae Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru, a lansiwyd ym mis Tachwedd 2014 yn fenter arloesol ar y cyd ar gyfer cynnig gwasanaethau mabwysiadu. Daeth â gwasanaethau mabwysiadu awdurdodau lleol Cymru ynghyd i greu strwythur 3 haen sy'n cynnwys partneriaethau ar bob lefel gydag Asiantaethau Mabwysiadu Gwirfoddol Cymru, Gwasanaethau Iechyd ac Addysg ymhlith rhai eraill.

Ar lefel awdurdod lleol, mae'r holl gynghorau Cymreig yn dal i ddarparu gwasanaethau i blant sy'n derbyn gofal gan adnabod a gweithio gyda'r plant y mae cynllun mabwysiadu yn addas iddynt.

Yn rhanbarthol, mae'r holl awdurdodau lleol yn gweithio gyda'i gilydd o fewn pum cydweithrediad rhanbarthol i gynnig ystod o wasanaethau mabwysiadu. Mae gan bob cydweithrediad rhanbarthol gysylltiadau ag asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol, iechyd ac addysg. Mae'r gwasanaethau a gynigir yn amrywio mewn pob cydweithrediad, ond maent oll yn cynnig swyddogaethau asiantaeth mabwysiadu i blant, recriwtio ac asesu mabwysiadwyr, cynnig cwnsela i rieni genedigol a chyngor i oedolion a fabwysiadwyd. Ar hyn o bryd, mae rhai ohonynt yn cynnig gwasanaethau cymorth mabwysiadu'n uniongyrchol, ond mae hyn yn gyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol mewn mannau eraill.

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Cenedlaethol

National
Adoption
Service

Tîm Canolog y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol
c/o Cyngor Dinas Caerdydd
Ystafell 409 Neuadd y Sir
Glanfa'r Iwerydd
Caerdydd CF10 4UW

F: 029 2087 3927

E: contact@adoptcymru.com

www.adoptcymru.com